

Norsk Ornitologisk Forening (NOF)

Sandgata 30 B
N-7012 Trondheim

e-post: nof@birdlife.no internett: www.birdlife.no

Telefon: (+ 47) 73 84 16 40
Bankgiro: 4358.50.12840
Org. nr.: 970 089 748 MVA

Farsund kommune post@farsund.kommune.no

Deres ref. 20/01162	Deres kontaktperson Øystein Bekkevold	Vår ref. 20210192	Vår kontaktperson Martin Eggen	Dato 20.04.2021
------------------------	--	----------------------	-----------------------------------	--------------------

Uttalelse til områdeplan Lista Renewable Energypark (PlanID 16200)

NOF uttaler seg på vegne av ca. 12 500 medlemmer, hvorav ca. 110 er bosatt i Lister-kommunene. En stor andel av våre øvrige medlemmer besøker Lista jevnlig på grunn av det rike fuglelivet og kjenner derfor godt til området.

Konklusjoner

Planen som er lagt fram vil innebære en kraftig nedbygging av de gjenværende naturområdene på flat-Lista. I tillegg til de store negative konsekvensene for naturmangfold og særlig fugl, som denne høringsuttalelsen omhandler, vil vi også påpeke at det går hardt ut over naturressursen dyrka mark. Over 560 daa fulldyrka mark og enda større arealer med innmarksbeite og dyrkbar mark vil gå tapt. Flere av de dyrka områdene har også verdi for fugl, slik at det er dobbel konflikt i disse områdene.

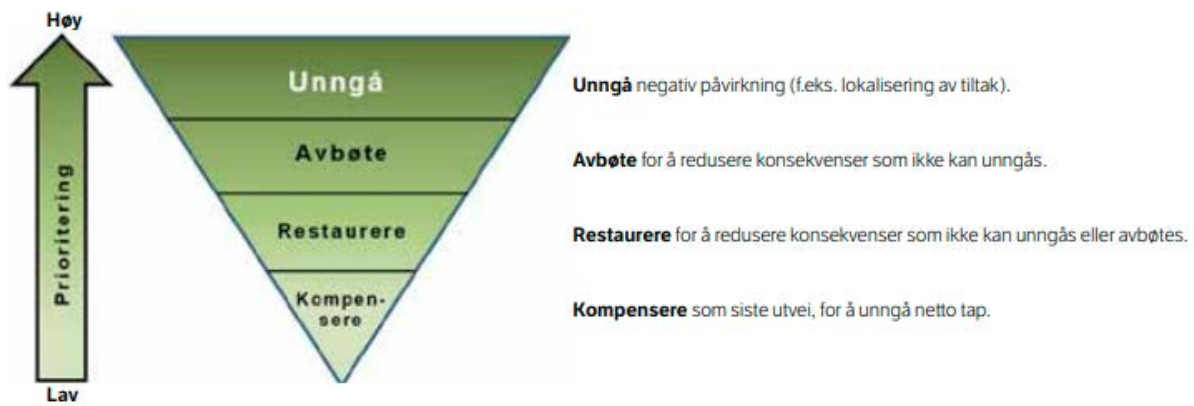
Konsekvensvurderingene konkluderer med at planforslaget for fugl sitt vedkommende har vesentlig mindre alvorlige konsekvenser enn tidligere vedtatt kommunedelplan. Denne vurderingen baserer seg på en blind tiltro til en håndfull skadereduserende tiltak som i stor grad er irrelevante for fugl. Det legges heller ikke vekt på den store usikkerheten som knytter seg til om slike tiltak lar seg gjennomføre praktisk, og om de vil fungere som påtenkt. Den juridiske forankringen av tiltakene, som skjer gjennom planbestemmelser som igjen viser til veiledende fagrapporter, garanterer heller ikke at tiltakene vil bli gjennomført nøyaktig slik de er tenkt.

Videre legges det liten vekt på påvirkningen av de landskapsøkologiske funksjonsområdene som utgjøres av hele våtmarkssystemet på Lista med omkringliggende kulturlandskap. Det er også graverende at vurderingen av samlet belastning – som faktisk peker på alvorlige virkninger – kun omtales tekstlig etter konsekvensvurderingen, og ikke inkluderes som en del av konsekvensvurderingen. Dersom konsulentens påstand om at *Tiltaket i planområdet..... vil ha en stor samlet belastning for arter som lever i Ramsar-området Lista våtmarkssystem* (som vi er helt enig i) var tillagt vekt i utredningen ville dette medført en helt annen og mye mer alvorlig prognose for planens konsekvenser.

Langsiktige følgevirkninger av nødvendig arealendring som følger i framtida om planen realiseres er ikke belyst. Dette betyr at planforslaget i realiteten er ennå verre for fugl (og natur generelt) enn selv en balansert konsekvensutredning ville vist.

Summen av punktene som er nevnt her tilsier at konsekvensutredningen av fugl tegner et alt for optimistisk bilde, og at prosjektet er svært alvorlig for fuglefaunaen på Lista. Vi vurderer konsekvensene av reguleringsplanen som uakseptable for samfunnet.

Som en rettesnor for all bærekraftig arealplanlegging bør prinsippene i «tiltakshierarkiet» legges til grunn (se figuren under). Denne prosedyren skal sikre at det først og fremst unngås utbygging i sårbare og viktige områder. Dernest har vi grader av skadereduksjon, hvor kompensasjon ved «gjenskaping av natur» er siste utvei:

I Stortingsmeldingen om naturmangfold St. 14. (2015-2016) sier Regjeringen at de legger en slik praksis til grunn for arealbeslutninger som berører naturmangfold, se side 85¹.

For beslutningstaker og samfunnet for øvrig er to forhold da av særlig betydning; (i) finnes alternativ lokalisering? og (ii) er samfunnsnyttens særlig høy? Til det første er svaret et klart ja. Det er ingenting som tilsier at industri må lokaliseres på dette arealet. Tvert imot bør industri lokaliseres i områder uten åpenbare konflikter med viktige samfunnsverdier og med en helt annen tilgjengelighet (helst allerede etablert infrastruktur). Til det andre spørsmålet er svaret et klart nei. Det er ingen kritiske nasjonale funksjoner som sikres ved gjennomføringen av planen. Nyttens ved denne utbyggingen er høyst lokal, og vil i første rekke være til gagn for lokale næringsaktører. Slike aktører må få ønskes velkommen til bærekraftige tomter der konfliktnivået er lavt.

Samfunnsøkonomisk er dette et stort tapsprosjekt, hvor kostandene for miljø ikke vil være i nærheten av å balanseres av nytten. Resultatet er et prosjekt som, selv i grønnvasket versjon, framstår som et gufs fra en svunnen tid der lokalt næringsliv ble prioritert foran nasjonale miljøinteresser. I sum finnes det ingen samfunnsøkonomiske argumenter for å engang vurdere denne lokaliseringen.

Fagutredninger

For fugl er det rapporten «konsekvensutredning fagtema-fugl» fra konsultentselskapet Sweco som inneholder de relevante vurderingene. Rapporten «Lista Renewable Energy Park – konsekvensutredning naturmangfold» tar inn vurderinger fra rapporten på fugl, og tilfører ikke nye vurderinger av fuglelivet. Planbeskrivelsen henter informasjon fra fagrapportene, og gir på ett punkt viktig ny informasjon, nemlig ved gjennomgang av naturmangfoldlovens miljøprinsipper. Denne gjennomgangen er kommentert i eget avsnitt under.

Det framkommer av naturmangfoldrapporten at konsekvensgraden for naturmangfold og konsekvensgraden for fagtema fugl er den samme, hvilket er et resultat av mange flere berørte delområder og særlige konsekvenser for denne artsgruppen. Fugl synes m.a.o. å overstyre vurderingen, hvilket i prinsippet virker rimelig – selv om konsekvensvurderingen åpenbart er feil slik det vises under. Konsulenten Terrateknikk har gjort et arbeid med å beskrive skadereduserende tiltak ved gjennomføring av planen. Planbestemmelser viser til tiltak i denne rapporten.

¹ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-14-20152016/id2468099/>

Konsekvensutredning fagtema fugl

Hele planen opererer med to scenarier, kommunedelplanen (som er «den gamle arealplanen») og områdeplanen (det foreliggende planforslaget). Det er stor forskjell i konsulentens vurdering av konsekvenser for fuglelivet i kommunedelplanen og områdeplanen. Mens kommuneplanen er helt oppe på «svært stor negativ konsekvens» for fugl, er konsekvensgraden for områdeplanen justert ned hele 1,5 konsekvensgrad til «stor til middels negativ konsekvens». Dette til tross for at kommunedelplanen beskrives som «relativt lik områdeplanen». Det direkte arealbeslaget er ubetydelig mindre i områdeplanen, slik at mye av forskjellen åpenbart skyldes vektleggingen av tiltak knytta til disponering av torv i fordrøyingsdammer (i hovedsak CO² minimerende tiltak), grønne tak, ombygging av kanaler (bl.a. med etablering av kantsoner), åpning av hovedkanaler og etablering av mindre våtmarker og dammer i tilknytning til industriarealene (som del av grøntstruktur) og gjensetting/etablering av skogholt. Er disse tiltakene SÅ effektive? Selvsagt ikke. Dette analyseres på flere nivå:

Relevans

Mange av tiltakene knytta til vannbehandling/fordrøyning, grønne tak etc. som foreslås her er mer og mer vanlig å gjennomføre i moderne arealplanlegging, og representerer i seg selv ikke et spesielt høyt ambisjonsnivå. Etablering av våtmark er i prinsippet positivt, men det foreslåtte oppsettet vil ikke ha noen stor effekt for fugl. Til det er tiltakene ikke omfattende nok. Tiltakene er arealmessig for beskjedne for å betjene de mange arealkrevende artene som er aktuelle her og dersom en ser nøyerer på beskrivelsen av hvert enkelt tiltak så finner vi store svakheter i planene (ref. vedlegg). Mindre arealkrevende arter vil åpenbart oppleve for stor forstyrrelse fra omkringliggende aktivitet til at dette vil fungere. At små våtmarksområder inneklemt i nytt industriområde skal kunne ivareta betydelige funksjoner for fugl virker m.a.o. helt søkt. Funksjoner som nevnes i fagrapporten er; «hekkeplass for ender og vadefugler», «benyttes av ender som krikand, stokkand og sivhøne» (NB; en faglig blunder; sivhøne er slett ingen and), «innslag av toppand og knoppsvane» (uklart hvilken økologisk funksjon «innslag» sikter til), «være positivt for artene sivhauk (VU) og dvergdykker (VU)». Dette framstilles altså som positivt, men referanser som skal underbygge suksessen er stort sett hentet fra damprosjekter i et vanlig drevet kulturlandskap (Vedum et al. 2004), og er neppe veldig relevante. Konsulentens konkluderer med at *For artsgruppene ender og rikser, samt en rekke vadere vil tiltaket kunne gi en økning i hekkebestand i forhold til dagens situasjon. Næringsforholdene for rastende våtmarkstilknyttede fugler vil øke.* Det er problematisk usikkerhet knyttet til dette, og konsulenten er selv inne på at flere av «målartene» er ømfintlig for forstyrrelse. Det eneste foreslåtte tiltaket som synes å kunne gi noen netto gevinst, er overføring av vann til det uttørkingsutsatte Slevdalsvann i rør under flystripe og nytt åpent vannløp gjennom naturarealet SØ for vannet. Nevnte tiltak er imidlertid kun nevnt i fagrapporten, ikke i den juridisk bindende områdeplanen. Det er derfor opp til utbygger om dette realiseres og stor derfor usikkerhet knyttet til dette.

Sannsynlighet og rammebetingelser for gjennomføring av skadereduserende tiltak:

Plankartet inneholder både formålsområder og hensynssoner som er tiltenkt «grønne funksjoner». Planbestemmelsene viser til notat fra Terrateknikk mtp etablering av viktige naturverdier, forbedring av restarealer, tilrettelegging av bekker etc. Det er dermed sikkert at en vil forsøke å etablere tiltak. Det er imidlertid ingen «quick fix» med slike tiltak, og heller ingen garanti for at det blir gjennomført på en ambisiøs måte og at de vil bli vellykket. Et eksempel er «flytting av myr» ved at torv fra Hellemyra skal gjenbrukes lokalt. Dette er et krevende eksperiment. Likeså er det svært uklart om den skisserte «masseomfordelingen» der oppgravde løsmasser fra lokaliteter med «ny myr» skal benyttes til oppfylling i framtidige byggearealer har rot i virkeligheten.

De nevnte tiltakene har positive elementer for grøntstrukturen, og vil sikker ha en effekt for flora og laverestående fauna. Selv dette er usikkert. Men tiltakenes relevans for fuglefaunaen – som er mest berørt av planen – er liten. Likevel brukes tiltakene rått som grunnlag for å nedskrive konsekvensgraden. Beskrivelser som «svært positivt» og «betydelig forbedring» kunne vært riktige

dersom dette var en plan KUN for gjennomføring av slike tiltak. Når de er ment å «sukre pillen» av en kjempeutbygging, med et stort arealbeslag og andre negative påvirkninger (mer om det i neste avsnitt), minner dette mistenkelig om grønnvasking.

Effekten av forstyrrelse fra ny aktivitet er ikke tilstrekkelig vektlagt. I tillegg til at støy og aktivitet kan begrense verdien av skadereduserende tiltak vil de også yte stor påvirkning er til omkringliggende delområder. Det legges også altfor liten vekt på den landskapsøkologiske forringelsen ved å erstatte en stor del av resterende naturareal på Flat-Lista med industri og tette flater. Lokaliteten «Flat-Lista» vurderes som «noe forringet», hvilket er en ubegrunnet og helt uforståelig forsiktig vurdering. Det er jo disse områdene som «tar støyten». De ornitologiske verdiene av hele komplekset av naturområder på Lista i en landskapsøkologisk sammenheng burde vært den aller viktigste vurderingen i planen. Dette er behandlet svært lett, og vurderingen er preget av optimisme og få faglige forbehold. Forholdet til våtmarkskomplekset på Lista som RAMSAR område er ikke grundig behandlet i planen, hvilket er kritikkverdigg. Det står imidlertid at *Tiltak i planområdet som forstyrret hydrologi, forringer vannkvalitet og endrer leveområder for fugl vil ha en stor samlet belastning for arter som lever i Ramsar-området Lista våtmarkssystem*. Denne vurderingen henger dårlig sammen med den konsekvensvurderingen som er gitt. Dersom konsekvens-vurderingen hadde vært riktig – noe den ikke er - så ville middels-stor negativ konsekvens for viktige verdier i et RAMSAR område vært en vurdering som burde peke i retning av klar fraråding av tiltaket.

I sum er konsekvensvurderingen av fugl i områdeplanen basert på forutsetninger som dels er lite relevante, dels vitner om en total neglisjering av vesentlige forhold som usikkerhet og realisme og dels ikke tar inn over seg storskala effekter av planen.

Framtidige arealbruksvirkninger

Nå til følgekonsekvenser som ikke er omtalt i det hele tatt:

Etableringen av industri i dette omfanget på Lista vil uten tvil skape en dramatisk økning i trafikkbelastning på veinettet. Det skisseres at trafikk tettheten uttrykt som årsgjennsnitt (ÅDT) på deler av fylkesveinettet som betjener området kan komme opp i over 7000 (en økning på over 5000). Dette er dramatisk, og vil bety et stort behov for å utbedre/nybygge tilførselsveier. Dette vil skape ytterligere press på dyrka mark og andre arealer i området, og kan bli en framtidig kjempebelastning for fuglelivet og naturmangfoldet generelt. Dette vil også kunne spre virkningene til nye «hot spot» områder, som ligger noe unna det planlagte næringsområdet – Vi kan f.eks. vanskelig se for oss hvordan veier skal kunne rutes utenom Vanse sentrum og boligområdene rundt uten at dette berører naturreservatene i Nesheimvannet og Nesheimsumpen. I hht utredningsmetoden hører ikke slike effekter med i konsekvensanalysen, da det ikke kan legges inn «gjetninger om framtida» som grunnlag for utredningen. Tiltak som ny vei burde vært med.

Det er heller ingen vurderinger av hvor kjølevann skal hentes fra og slippes ut, selv om det er åpenbart at en slik energikrevende industri som det planlegges for vil ha et stort behov for kjølevann. Bortfall av store områder med dyrket mark i planområdet kan føre til økt press på nydyrking og ytterligere effektivisering av jordbruksdriften utenfor planområdet, for å veie opp for de arealene som tas ut av produksjon.

Det burde det vært gjort flerfaglige tilleggsanalyser av arealbruksvirkninger, siden dette vil være en del av det langsiktige fotavtrykket til planen. Her kommer også etablering av «spin of» bedrifter, service, nye boligområder etc. komme inn.

Landskapsmessige konsekvenser

Det er snakk om mange bygninger med stort areal og stor høyde (bygningshøyde opptil 20 meter, samt kjøletårn opptil 25 meter, tillates i store deler av planområdet). Disse vil bli synlige fra mesteparten av det flate Listalandet, og fra nært sagt alle boligområder i Nordbygda, på Hassel og mye av Vestbygda. Landskapet på hele den vestlige halvdel av Lista vil bli forandret. Det burde vært et minstekrav at det ble laget fotomontasjer som viser utsikten fra en del punkter utenfor planområdet, slik at både innbyggere og politiske beslutningstakere kan danne seg et bilde av hvordan fremtidens Lista kan bli seende ut dersom planene vedtas. Romlig-visuelle forhold knytta til fagtema landskapsbilde burde vært en del av konsekvensutredningen.

Vurderingen av samla belastning:

KU-forskriften krever at samlede virkninger av planen eller tiltaket sett i lys av allerede gjennomførte, vedtatte eller godkjente planer eller tiltak i influensområdet også skal vurderes. Naturmangfoldlovens § 10 setter spesifikke krav til å vurdere dette på økosystemnivå. Tekst om samla belastning (jf. nml § 10) er skrevet i fagrapport fugl, og gjengis også i planbeskrivelsen der de miljørettslige prinsippene i loven gjennomgås. Konsulentens vurdering tegner et alvorlig bilde av samlet belastning, både for Hellemyra som naturtype og for fuglelivet. Det skrives at «*Tiltak i planområdet som forstyrret hydrologi, forringer vannkvalitet og endrer leveområder for fugl vil ha en stor samlet belastning for arter som lever i Ramsar-området Lista våtmarkssystem.*» Det skrives også at «*Forringelse av Hellemyra vil dermed føre til et betydelig tap av denne våtmarkstypen på Flat-Lista. Den samlede belastningen på fugl som er tilknyttet våtmark vil derfor være stor. Det skal etableres en del våtmark i forbindelse med planene som skadereduserende og kompenserende tiltak for kulturmarksarter, vadere og ender. Den samlede belastningen for fugl som er avhengig av store sammenhengende områder av myr vil allikevel være stor.*»

Dette er vurderinger vi stiller oss bak. Det som er rart er at vurderingen av samlet belastning ikke er inkludert i konsekvensvurderingen. Metoden som er brukt i konsekvensutredningen (Statens vegvesen håndbok V712) veileder spesifikt at vurdering av ev. samlede virkninger må legges til konsekvensvurderingen for delområdet når konsekvensen for hele utbyggingsalternativet eller tiltaket skal sees samlet. I den aktuelle planen har flere av de berørte artene en pågående bestandsnedgang, hvor flere faktorer virker samtidig og sammen danner en klar samlet belastning, slik naturmangfoldloven definerer begrepet. For å tegne et riktig bilde av konsekvensene skulle vurderingene som er gjort vært en del av analysen – noe som åpenbart ville ha påvirket konsekvensgraden kraftig i negativ regning. Vurdering av forvaltningsmål for et utvalg av de særlig sårbare fugleartene som er berørt, jf. naturmangfoldlovens § 5 (forvaltningsmål for arter) og for Hellemyra som naturtype, jf. naturmangfoldlovens § 4 (forvaltningsmål for naturtyper og økosystemer), skulle vært gitt og brukt som grunnlag for å vurdere samlet belastning i hht lovens § 10.

Vurderinger av naturtypen Hellemyra

Som sagt innledningsvis fokuserer denne uttalelsen på fugl, og det er ikke lagt vekt på å analysere resultatet på annet naturmangfold. Det må likevel påpekes at Hellemyra neglisjeres som en atlantisk høymyr, og at den antatte rødlistestatusen (sterkt truet, EN) ikke legges til grunn da myra ikke er kartlagt etter NiN metodikk. Mangelen på oppdaterte data påpekes og skulle vært brukt som argument for å gjennomføre nykartlegging, da usikkerheten synes å være ukomfortabel. Alternativt kunne det «høyeste status» (atlantisk høymyr i kategoriserkt truet – EN) på føre var grunnlag vært lagt til grunn. Rødlistet naturtype EN sammen med C-verdi (naturbase) ville gitt grunnlag for en stor KU-verdi etter Miljødirektoratets nye verdissettingssystem for KU. Dersom metoden i Statens vegvesens håndbok V712, som er brukt i resten av utredningen, legges til grunn, vil verdien havne i middels dersom kun C-verdi legges til grunn. Men det kan likevel argumenteres for å kategorisere KU verdien til «stor verdi», på bakgrunn av særlig sjelden restforekomst av en trua naturtype i så høy kategori. Nettopp mtp trua naturtyper nevner V712 at det skal gjøres en selvstendig vurdering av hvordan arealet med

trua/nær trua naturtyper tillegges vekt ved verdisetting av delområder. I dette tilfellet synes forekomsten, selv om den ikke er i optimal tilstand, å representere et restareal som er særlig sjeldent. Det ville være lett å argumentere for «Stor verdi». I sum virker Swecos verdivurdering (middels verdi) å være satt lavt, uten at det er begrunnet særlig godt.

I vurderingen av påvirkning legges det til grunn at 72% av myra fjernes ved direkte arealbeslag. Dette faktum alene er nok til å utløse vurderingen «sterkt forringet» etter den benyttede metoden – ikke «forringet» som benyttet av Sweco. De skadereduserende tiltakene er ikke tilstrekkelig til å senke vurderingen av påvirkningsgrad siden det alt vesentligste av myra går tapt. Påvirkningsvurderingen må dermed skyldes feil metodebruk.

Stor verdi og påvirkningsgrad sterkt forringet – slik det argumenteres for her – vil gi nest mest alvorlige konsekvensgrad (stor negativ konsekvens), istedenfor middels negativ konsekvens, som påstått av Sweco.

Konsulentens gjennomgang av naturmangfoldlovens prinsipper

Vurderingene etter naturmangfoldloven (nml) er til dels svært mangelfull.

Ved vurderingen av § 8 skal man finne ut hvilket naturmangfold som kan påvirkes av beslutningen, hvilken tilstand dette naturmangfoldet har og hvilke effekter beslutningen vil ha på naturmangfoldet, jf. Miljødirektoratets veileder til nml kap 2. Planbeskrivelsen går kun gjennom datagrunnlaget (altså hvilket naturmangfold som er til stede), og utsjekken av nml § 8 sine øvrige to punkter mangler.

Hele konsekvensutredningen om fugl baserer seg i hovedsak på eksisterende observasjoner og rapporter fra omkringliggende områder (som ligger offentlig tilgjengelig på artskart og www.artsobservasjoner.no). Det nevnes at det fra det såkalte «influensområdet» foreligger 115 000 fugleobservasjoner. Når en går disse tallene etter i sømmene finner vi imidlertid at kun 1 400 observasjoner (1,2 %) er fra selve planområdet og av dette er kun omkring 500 fra hekketiden. Dessuten er dette utelukkende tilfeldige observasjoner som er gjort på lang avstand fra utsiden av planområdet, noe som henger sammen med at området har vært avsperrert for publikum siden 1950-tallet. Det er ikke gjort egne systematiske kartlegginger eller analyser som er tilpasset det totale påvirkningsbildet fra det planlagte tiltaket. Til tross for denne store svakheten med kunnskapsgrunnlaget konkluderes det for artsgruppen fugl sitt vedkommende med at «Dette datagrunnlaget vurderes som tilstrekkelig for å vurdere verdien for fugl i de forskjellige delområdene». Konsulentrapporten er dermed en «skrivebordsjobb». For andre organismegrupper virker datagrunnlaget i utbyggingsområdet direkte svakt. Kunnskapen knyttet til vegetasjon/ karplanter listes opp, men det konkluderes ikke mtp om kunnskapsgrunnlaget er «godt nok». Vi anser dette som et klart brudd på forskrift om konsekvensutredninger, §17, andre og tredje avsnitt: "*Konsekvensutredningen skal ta utgangspunkt i relevant og tilgjengelig informasjon. Hvis det mangler informasjon om viktige forhold, skal slik informasjon innhentes. Utredninger og feltundersøkelser skal følge anerkjent metodikk og utføres av personer med relevant faglig kompetanse.*" Mangelen på kunnskap om Hellemyra vedrørende forekomst av rødlistet naturtype er i seg selv nok til å forkaste datagrunnlaget for vegetasjon/naturtyper som for svakt og uegnet til formålet.

I sin gjennomgang av nml § 9 peker de på «standard» usikkerhet, d.v.s. usikkerhet som er tilstede i nærmest alle planer. Det nevnes usikkerhet knyttet til detaljering av tiltak og de faktiske påvirkningene, og konkluderes med at *Tilgjengelig kunnskap om tiltakets påvirkning vurderes likevel til å være tilstrekkelig, og føre-varprinsippet vil ikke komme til anvendelse.* Dette står i sterk kontrast til NOF sin virkelighets-oppfatning, som forklart over. Konsulentens konsekvensvurdering på fugl er preget av usikkerhet, mangler og en klokkeetro på at ganske beskjedne tiltak skal «snu skuta».

Gjennomgangen av § 10 er overordnet, og lite konkluderende. Vi ser imidlertid at konsulentene trekker fram forhold som er sterkt problematiske i sin gjennomgang av samlet belastning. Det er en stor mangel at slike forhold ikke vektlegges i utredningen, som påpekt over. Den samlede belastningen beskrives overordnet, og er lite konkluderende. Videre burde gjennomgangen gått gjennom forholdet til forvaltningsmål for relevante arter og naturtyper, jf. lovens §§ 4 og 5, siden tiltaket åpenbart vil innvirke på funksjonsområdene for flere fuglearter i sterk tilbakegang.

Kompensasjonstiltak utenfor planområdet

Det er foreslått flere kompenserende tiltak *utenfor* planområdet i konsekvensutredningen om fugl. Vi vil påpeke at kompensasjonsarealene er små i forhold til områdene som planlegges utbygd. De er heller ikke nevnt i den juridisk bindende områdeplanen.. Dersom områdeplanen skulle blitt vedtatt med den ordlyden som foreligger i dag har vi da ingen garanti for at disse tiltakene blir realisert, det vil det være helt opp til utbygger om de ønsker å bruke penger på dette og derfor store usikkerheter knyttet til dette.

For Norsk Ornitologisk Forening (NOF)

Kjetil Solbakken

Generalsekretær NOF

Tor Egil Høgsås – Leder NOF avdeling Vest-Agder

Geir Grimsby – Leder NOF Lister Lokallag
[sign.]

Kopi:

Statsforvalteren i Agder, Miljøvernavdelingen

Vest-Agder Fylkeskommune

Miljødirektoratet, seksjon for truede arter og naturtyper & verneområder v/Jan Petter Huberth Hansen

Klima- og miljødepartementet

Vedlegg:

Detaljvurderinger av skadereduserende og avbøtende tiltak

,

Vedlegg – Detaljvurderinger av skadereduserende og avbøtende tiltak

(Eksempler – Opplistingen er ikke komplett)

- Blå/grønnstruktur GBG1: Det skal utbedres en plan for forbedring av myra, men samtidig planlegges en dreneringskanal tvers gjennom myra (H560_7). Dette vil åpenbare ikke forbedre, men snarere forverre, myras tilstand. Dette gjelder både den nordlige delen (GBG1) som inngår i planområdet og den sørlige delen (BG13) for foreslått avsatt som kompensasjonsareal.
- Hensynssone H560_7: Dette er i realiteten bare en lang smal dreneringskanal langs parallellbanen. Det beskrives som en hensynssone, men er i realiteten et tiltak som forverrer naturtilstanden ved å senke grunnvannstanden.
- Blå/grønnstruktur GBG2: Området er svært lite og blir liggende som en smalt belte mellom industriområdet og de intensivt drevne jordbruksområdene på utsiden av planområdet. Området er for lite og isolert til at det kan få noen verdi for naturmangfold. Det går dessuten store åpne dreneringskanaler langs hele nordsiden av området, på privateid grunn utenfor planområdet. Disse kan ikke endres uten at det vil ødelegge jordbruksområdene utenfor. Det er svært lite sannsynlig at dette blir aktuelt. Det hjelper lite å tette igjen enkelte tverrkanaler gjennom området. Kanalene langs ytterkantene av området vil umuliggjøre en høy grunnvannstand som er den viktigste betingelsen for en fungerende myr. Vi vurderer tiltaket til å ha ingen effekt for bevaring av naturtilstanden.
- Blå/grønnstruktur GBG3, GBG4, GBG5, GBG6.1 og GBG6.2: Tiltakene vil trolig være positive for fisk og muligens også for andre arter. Når det gjelder fugl er slike biotoper som beskrives i planene fortsatt relativt vanlige i store deler av landet. Enkelte av de vanlige fugleartene kan nok dra nytte av gjenåpnede kanaler med smale kantsoner. De truede og rødlistede fugleartene har imidlertid store krav til biotop og vi kan ikke se at dette skaper gode biotoper for noen av de rødlistede fugleartene som per dags dato finnes i området, eller nærliggende områder. Tiltaket vurderes som potensielt positivt for vanlige fuglearter, men vil ikke ha noen effekt for truede arter.
- Blå/grønnstruktur GBG7: Kanalen er åpen i dag og drenerer ut overvann, samt bidrar til å senke grunnvannstanden i Slevdalsmyra (GBG8). Dersom dagens åpne kanal hadde blitt lagt i tette rør eller kulvert der den passerer Slevdalsmyra på øst og sørsiden så kunne dette ha vært et positivt tiltak. Opprettholdelse av dagens tilstand (d.v.s. åpen kanal) vil ikke ha noen avbøtende effekt på fugl eller naturmangfoldet generelt. Dersom dagens åpne kantsoner skal endres til lauvskog, slik planene beskriver, så vil dette ha en negativ effekt på de rødlistede fugleartene som krever åpne og oversiktlige biotoper.
- Blå/grønnstruktur GBG8 og GBG9: Områdene vises på kart, men tiltak beskrives ikke i den juridisk bindende områdeplanen. Det blir da etter vårt syn helt opp til utbyggere hvordan de velger å forvalte disse områdene.
- Hensynssone H560_1: Dersom det etableres kantvegetasjon med lauvskog i dette området så vil det være negativt for de rødlistede fugleartene artene som potensielt kan hekke i Slevdalsmyra (f.eks. vipe og storspove). Dette er arter som krever store åpne områder med fri sikt. Kantvegetasjon her vil lukke igjen den åpne forbindelsen mot jordbruksområdene vest og «stenge inne» resterende del av Slevdalsmyra. Tiltaket vurderes som negativt i forhold til dagens tilstand.
- Fraksjonering og oppdeling av naturområder er et av de store problemene med planen. LNF områdene L5, L6, L7 og L8 (til sammen 188,2 daa) ligger alle innklemmt mellom byggeområder, og er blant de minst viktige for naturmangfold. Disse LNF-arealene burde heller vært anlagt inntil grønnstrukturområdene vest og øst i planområdet, for å skape større sammenhengende områder uten industri.